

**La 15 Ianuarie 2024,
sărbătorim împreună
Ziua Culturii Naționale
și
174 de ani de la nașterea
poetului națiunii române,
Mihai Eminescu**

Camera Deputaților a adoptat, la 16 noiembrie 2010, un proiect de lege, prin care ziua de naștere a lui Mihai Eminescu a devenit Zi a Culturii Naționale.

În expunerea de motive a inițiatorilor se arată: *Ziua Culturii Naționale va fi, în viziunea noastră, o zi în care nu numai celebrăm un mare creator, dar și o zi de reflecție asupra culturii române, în genere, și a proiectelor culturale de interes național.*

Decretul pentru promulgarea Legii privind declararea zilei de 15 ianuarie - Ziua Culturii Naționale a fost semnat la 6 decembrie, în același an.

Mihai Eminescu și sătmărenii

Întâia legătură a lui Eminescu cu sătmărenii este considerată a fi admirația cu care acesta obișnuia să recite versurile lui Dimitrie Sfura, un poet născut în Vezendiul Sătmărulei, răpus de tuberculoză, înainte de a-și fi dat măsura întregului talent. Despre poezia amintită, intitulată *Mai turnați-mi*, se spune că a fost piesa preferată a lui Eminescu la petrecerile studențești ale societății „România Jună” din Viena.

Una dintre figurile remarcabile din galeria intelectualilor români care au deschis calea spre apariția „Leului de la Șişești” a fost Ioan-Silviu Sălăgean sen. (1836, Irina-1896, Vezendiu). Pe vremea când se afla la Viena, Eminescu intenționa obținerea unei tipografii pentru folosul tinerimii române, pe care dorea, se pare, să o pună sub supravegherea lui Ioan Silviu Sălăgean, în acei ani profesor la Beiuș. Probabil că dorința lui Eminescu deriva din faptul că Ioan-Silviu Sălăgean a publicat la Viena, în 1871 un Manual de geografie pentru tinerimea română, interzis de autorități, dar apreciat, se pare, chiar de Eminescu.

O legătură a lui Eminescu cu Beiușul, dar și cu Sătmărulea, este cea cu George Marchiș, pe la sfârșitul secolului XX iscându-se o polemică literară asupra paternității unor poezii. Poetului național i-au fost atribuite câteva poezii scrise de preotul greco-catolic, profesor mai întâi la Beiuș iar după aceea paroh în Sătmărulea. Petru Oaldea, opinează că după toată dezbaterea, „despre poetul sătmărean George Marchiș va trebui să vorbim altfel, adică prin raportare la Eminescu. Vreau să spun că poeziile lui George Marchiș ne oferă câteva posibile «locuri eminesciene», anterioare ... lui Eminescu.

Demersul filologic tocmai în această direcție cred că ar trebui orientat: poezia lui George Marchiș ca eventual model pentru tânărul Eminescu. Ceea ce nu-i puțin!”

MAI TORNAȚI-MI!...

Mai tornati-mi înco'odata,
Vinu sê beu, că sum setosu ;
Inse nu-mi umpleți pocalulu
Numai de la miediu mai josu.

Ca sê-lu umplu eu cu totula
Cu-apa rece de la rîu,
De la riu, ce isvoresece,
Prin ochi tristi, din sinulu meu.

Si-oiu siucă sê sfârâiesca,
Pan' va fi din vinu veninu,
Asié-lu voiu bé mai cu dulce,
Sê-mi omoru dorerea 'n sinu.

Séu de n'a perî dorerea,
P.éra sinulu, pieru si eu ;
Că-a traî gelindu natiunea
Nu-mi ajute Domnedieu !

D. Sfura.

**MONUMENTUL
LIMBII ROMÂNE**

*Cel mai frumos și mai corect
dialect românesc,
cel mai apropiat de graiul
italic se vorbește la Sătmărulea.*

Mihai Eminescu

Istoricul literar Mircea Popa, foarte bun cunoscător al presei românești din Transilvania, precum și al scriitorilor sătmăreni din epoca modernă afirmă: *Este o onoare postumă pentru poetul George Marchiș că a putut fi confundat măcar o clipă cu marele geniu național și că limba sa nu e chiar atât de împiedicată și de greoaie ca să fi răsturnat singură aserțiunea*. Astfel, Mircea Popa recunoaște încă un merit pentru George Marchiș, pe lângă „*acela de a fi tatăl cunoscutei scriitoare și publiciste româno-franco-maghiare Otilia Cozmutza Bölöni [...]*”.

O relație de prietenie cu Mihai Eminescu în perioada studenției sale a avut, se pare, Antoniu Covaciu (1848-1918), absolvent de liceu la Beiuș, student la teologie în Viena. Această prietenie o bănuim însă doar prin prisma mărturiilor unor descendenți ai familiei Covaciu, și de această dată lipsind suportul documentar.

Trecerea la cele veșnice a poetului nostru nepereche a fost cunoscută și în părțile noastre. Părintele Vasile Pățcașiu, cronicarul Hotoanului, scria la sfârșitul anului 1889: „*Națiunea română încă a pierdut în acest an pe ilustrul poet Mihai Eminescu, care a dat o nouă direcțiune poeziei române. El a fost un talent remarcabil pe orizontul literaturii noastre. A început a scrie poezii în etate de 16 ani. După suferințe grele și alienațiune – i s-a curmat firul vieții într-un spital din București, la 28 iunie, în etate de 40 ani – «Sit tibi terra levis!»*!.

Când se împlinea un an de la înveșnicirea lui Eminescu, tot din mediul teologic, un condei din părțile noastre amintea compatrioților de acel moment comemorativ. Este vorba despre cel care avea să devină protopopul greco-catolic Antoniu Băliban (1867, Cig - 1947, Cluj), unul dintre memorandiștii noștri, secretarul personal al lui George Pop de Băsești.

Prea puțin cunoscută este colaborarea lui la „*Amicul Familiei*”. Cea mai importantă contribuție a sa la această publicație gherlană, considerăm că este articolul scris la un an după trecerea la cele veșnice a poetului nepereche.

La începutul articolului ține să le precizeze cititorilor că se află în fața unui text scris de către un viitor preot, dar și un intelectual care nu a avut privilegiul de a-l cunoaște pe Eminescu: *Noi nu suntem dintre acei norocoși, cari au cunoscut pe acest dăttătoriu de nouă viață al poeziei românești, nu am avut fericirea a privi în ochii lui negri gânditori, profunzi și strălucitori, pre cari îi lăsa să plutească mai totdeauna în spațiul nemărginit nu am auzit glasul lui simpatic, sonor și cadențat, care de câte-ori l-au auzit cei de la Societatea Junimea în anii 1873-76, noi nu am avut ocaziunea să vedem figura lui antică; noi numai l-am citit. Nu ne vom da deci silința, să ne ocupăm de ideile și lucrările lui, căci spre aceasta s-ar recere un studiu îndelungat la care nu ne simțim îndeajuns competenți și îndeosebi nu – pentru că aceasta nu ne-o permite statutul în care suntem, deoarece Eminescu, precum se poate vedea din unele poezii, a excedat în abundența ideilor sale față cu religiunea creștină – un semn foarte caracteristic este acesta.*

Continuă apoi, aducând argumente pentru ceea ce a însemnat Eminescu pentru neamul nostru: *Schopenhauer zice că regretul ce simțim, când moare un om, vine de acolo, că cu fiecare om care moare, se duce o lume întreagă, ce o purta în creierul său. Oare ce să zicem, când lumea, care s-a stins în 15 Iunie [stil] v[echi] anul trecut în București, capitala regatului României a fost atât de mare, atât de frumoasă și atât din cale afară de bogată?! Oare poate să fie suflare românească pre rotogolul pământului, care să nu simtă un mare regret, o adâncă durere în cele din lăuntru ale sale la aniversarea zilei de 15 Iunie 1889?*

Antoniu Băliban scrie că: *Poetul Eminescu cunoștea mai bine decât un academician portul, graiul și datinile Românilor și nu făcea deosebire între Bucovinean și Basarabean, Moldovean și Muntean, Frătăuși și Bufeni sau Bănățeni, Pădureni și Podgoreni, Hațegani și Crișani, Moți și Mocani, Sălăjeni și chioreni, oșeni și sătmăreni, someșani și Maramurășeni, Câmpeni și Grăniceri, Mureșeni și Târnăveni și Mărgineni, Olteni și Bârseni, Brașoveni și Săceleni. Iubirea de neamul românesc fără deosebire, ori din care parte ar fi fost, era la Eminescu atât de puternică.*

MIHAI EMINESCU
Lesen de N Pop

Ne înfățișează apoi tăria de caracter a lui Eminescu, puterea lui de a trece peste greutatea și mizeriile din lume: *Pe Eminescu amarul vieții nu l-a putut răni niciodată, foamea și mizeria nu l-au putut încovoia, ci din contra l-a oțelit. Având fire de poet, el nesocotea mizeria. Niciodată nu s-a îngrijit de ceea ce turmenta restul omenirii. Adăpost, foc în sobă, hrană regulată la dânsul erau niște accidente. Ba încă atunci, când neajunsurile păreau că-l înving, cugetul lui lua zbor de vultur, iar trupul lui tremurând și nemâncat uita de frig și de foame pentru de a petrece în lumea fantasiei. «Sărmanul Dionis» este o copie din viața lui Eminescu. Și când cugeți că omul acesta în lupta continuă cu mizeria, a știut să întrupeze atâtea idei mărețe în literatura română, nu știi, ce să admiri mai întâi, disprețul filosofului, care nesocotește nimicurile vieții, ori aventurile îndrăznețe ale poetului, care te răpesc în alte lumi?*

După ce înfățișează ultima perioadă din viața marelui poet, Antoniu Băliban încheie cu frumoase cuvinte, care considerăm că merită a fi reproduse și aici, pentru că ele ne arată un bun mânuitor al condeiului, dar și un om de cultură care a înțeles zbaterea lui Eminescu și importanța lui pentru patrimoniul neamului românesc: *În acest chip a scăpat Eminescu de lume, de care era atât de dezgustat, până ce și-a aflat mult căutata sa pace în liniștea repausului de veci. I s-a împlinit ultima dorință, i-a fost ascultat singurul dor, ce l-a mai avut, crengile teiului își scutură plângând floarea pe fruntea lui uscată și obosită de dureri și de lume. Nu-l va mai necăji nimeni, va fi în pace, cât timpul va toarce la caietul său. Luceferii îi vor face pe plac să privească mormântul lui fără de noroc și fără de prieteni, iar freamătul frunzelor se va îngâna cu cântarea de buciom în amurgul serii la căpătâiul lui.*

Și noi cari l-am iubit și prețuit atât de mult, îi vom inunda multă vreme cu lacrimi mormântul și îl vom corona cu flori de tei pronunțând numele de Eminescu, care conține în sine atât de mult cât conține o lume întreagă care deși a apus în mormânt, va rămâne pentru totdeauna în ideile lui, unde a zis că:

*«Deasupra criptei negre a sfântului mormânt
Se scutură salcâmi de toamnă și de vânt
Se bat încet din ramuri, îngână glasul tău
Mereu se vor tot bate, tu vei dormi mereu...»*

Da! Dormi-va el mereu, căci mort este, dar va trăi în chin-tesența lucrărilor sale de-a pururea. El va trăi, deși a murit nebun, vor muri însă pentru vecie nenumărații înțelepți, care au lăsat, lasă și vor lăsa totdeauna să înnebunească un Eminescu. Da, El va trăi, căci el a fost un luceafăr, care s-a suit încet spre cer și exista până ce nu-l zărisem, iar [de] astăzi înainte deși apus, îl vom vedea mereu; dar îl vom vedea, căci moartea i-a împletit cununa veșniciei. Nemuritor și rece.

Ne menținem în același areal geografic, al Tășnadului, unde, pe la 1914 despărțământul „Astrei” nu a uitat de poetul nostru național: *Pe când ziarele relatau cu litere mari amănunte despre atentatul de la Sarajevo ce a constituit prologul războiului, ele anunțau și comemorări ale lui Eminescu în diferite colțuri ale Transilvaniei, ca o replică a culturii față de barbaria amenințătoare: [...] la Tășnad într-o regiune expusă de-naționalizării, unde prima întrunire românească de amploare a fost prilejuită de sărbătoarea lui Eminescu, la adunarea despărțământului „Astrei” din 19 iulie, când a avut loc și cel dintâi concert românesc în aceste părți (cu concursul artiștilor Ștefan Mărcuș și Aca de Barbu), marcând un act de solidaritate și mândrie națională [...]. Trebuie să precizăm că unul dintre membrii fondatori și unul dintre cei mai activi ai acestui despărțământ a fost părintele Vasile Pățcașiu de la Hotoan.*

În primii 50 de ani după moartea lui Eminescu, printre cele mai reușite traduceri în limba maghiară a poeziilor sale se datorează lui Dsida Jenő, poet sătmărean, mort și el la o fragedă vârstă. Poeziile traduse de el au fost publicate în volumul „Angyalok citeráján” („Pe țitera îngerilor,”) în anul 1938.

Cu siguranță, trecerea prin lume a Luceafărului poeziei române nu a rămas neobservată nici în ținuturile Sătmărilor. Faptul că întâiul Liceu din țară care a purtat numele Poetului național a fost Colegiul Național „Mihai Eminescu” din Satu Mare constituie un motiv de mândrie pentru toată suflarea românească din Sătmăr.

Suntem siguri că legăturile lui Mihai Eminescu cu ținutul și oamenii Sătmărilor nu au fost cercetate îndeajuns, iar îndepărtarea colbului de pe documente știute și mai ales de pe unele mai puțin știute, vor aduce noi lumini asupra acestei relații.

dr. Viorel Câmpean

Bibliografie:

Antonescu, Nae, Revista „Familia” și părțile sătmărene (I) (1865-1884), „Satu Mare. Studii și comunicări”, Satu Mare, vol. III, 1975, pp. 111-120.

Băliban, Antoniu, Mihai Eminescu 1849-1889. Schiță biografică, „Amicul familiei”, Gherla, an XIV, nr. 12, 15 iunie 1890, pp. 171-174; nr. 13, 1 iulie 1890, pp. 187-188.

Bura László, Eminescu în literatura de limbă maghiară, „Satu Mare. Studii și comunicări”, Satu Mare, vol. IX-X, 1992-1993, pp. 195-198.

Câmpean, Viorel, Dimitrie Sfura. 150 de ani la trecerea în veșnicie, în „Poesis”, Satu Mare, an XIX, 2008, nr. 213-214, pp. 32-34.

Câmpean, Viorel, Frânturi din relația lui Mihai Eminescu cu sătmărenii, în vol. Mihai Eminescu și scriitorii sătmăreni. (Documente de istorie literară – Studii critice), volum coordonat de George Vulturescu, Cluj-Napoca, Editura Școala Ardeleană, 2015, pp. 65-78.

Câmpean, Viorel, Oameni și locuri din Sătmăr, vol. I, Satu Mare, Editura Citadela, pp. 201-203.

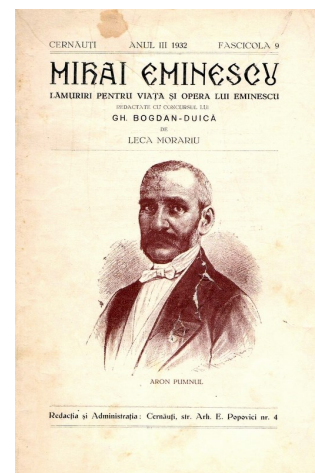
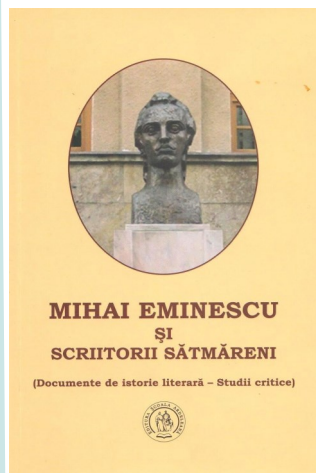
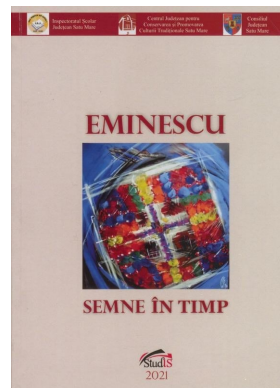
Câmpean, Viorel, Vezendiu – 750 de ani de atestare documentară, Satu Mare, Editura Citadela, 2012, pp. 67-73;

Oalld, Petru, Mihai Eminescu sau George Marchiș, „Tribuna”, Cluj-Napoca, nr. 10, 10 martie 1988, p. 4.

Popa, Mircea, Și totuși George Marchișiu..., „Contemporanul”, București, nr. 13 (2159), 25 martie 1988, p. 7.

Porumbăcean, Claudiu; Dulgău, Bujor, Oameni din Sătmăr, Satu Mare, Editura Solștișiu, 2000, pp. 132-133.

Vulturescu, George, Cultură și literatură în ținuturile Sătmărilor. Dicționar 1700-2000, Satu Mare, Editura Muzeului Sătmărean, 2000, pp. 199-200.

Mihai Eminescu în oglinda traducerilor lui Dsida Jenő

Ziua Culturii Naționale, ne prilejuiește întâlnirea cu Mihai Eminescu în oglinda traducerilor poeziilor sale de către sătmăreanul Dsida Jenő, unul dintre cei mai buni traducători ai poeziei lui Mihai Eminescu, în primii 50 de ani de după moartea acestuia, a fost poetul sătmărean, Dsida Jenő, mort și el de timpuriu.

Din opera Luceafărului poeziei române, au mai tradus următorii scriitori: Áprily Lajos, Berde Mária, Laurențiu Bran, Emőd Tamás, Fekete Tivadar, Finta Gerő, Franyó Zoltán, Gáldi László, Gréda József, Hajnal Anna, Jancsik Pál, Jékely Zoltán, Kacsó Sándor, Kányádi Sándor, Képes Géza, Kibédi Sándor, Kiss Jenő, Kormos István, Lendvai Jenő, Lőrinczi László, Nagy Kálmán, Oláh Gábor, Péter Ervin, Ráduly János, Révai Károly, Sándor József, Szabédi László, Székely János, Id. Szemplér Ferenc, Szemplér Ferenc, Szőcs Géza. Îl mai amintim aici și pe careianul Fényi István.

Ne vom referi în continuare la traducerile poetului Dsida Jenő (n. 17 mai 1907, Satu Mare – d. 7 iunie 1938, Cluj). Dintre volumele sale de versuri, amintim: Leselkedő magány, Cluj, 1928, Magyar karaván Itálián keresztül. Irodalmi útirajz, Oradea, 1933, Nagycsütörtök, Cluj, 1933, Angyalok citeráján, Cluj, 1938.

Cunoscând bine limba română a tradus din opera mai multor scriitori români: Vasile Alecsandri, Dimirie Bolintineanu, Mihai Eminescu, St. O. Iosif, Emil Isac, Tudor Arghezi. Volume de traduceri: Ernst Toller: Feckék könyve, Cluj, 1945, Összegyűjtött műfordítások, București, 1969.

Primele sale traduceri din Eminescu îi apar în revista sătmăreană „Cimbora”, apoi în volumul său din 1938, Angyalok citeráján. De asemenea, traducerile sale sunt prezente în numeroase antologii dedicate poetului nostru național.

Dintre poeziile lui Mihai Eminescu a tradus: „Glossă”, „Somnoroase păsărele”, „Veneția”, „La steaua”, „Mai am un singur dor”, „Cu mâne zilele-ți adaogi”, „Și dacă ramuri bat în geam” etc. A scris, de asemenea, un articol despre cum a tradus „Glossă”, în publicația „Páosztortúz” din 1936.

„Jó éjszakát”

*Ezernyi álmos kis madárka
Fészken lel altató tanyát,
Elrejté lombok lenge sátra;
Jó éjszakát!
Sóhajt a forrás, néha csobban,
A sötét erdő bólogat –
Virág, fű: szendereg nyugodtan,
Szép álmokat!
Egy hattyú ring a tó vizében,
Nádas-homályba andalog;
Ringassanak álomba szépen
Kis angyalok!
Tündérpompájú éji tájon
Felkél az ezüst holdvilág;
Összhang a föld, egy édes álom...
Jó éjszakát!*

„Glossza”

Évre év jön, évre év megy,
minden új és minden ódon.
Mi rossz és jó, meg ne tévedj,
vésd eszedbe minden módon.
Bízni balga, félni dőre:
nincs hullám, mely el nem illan.
Bármi csábit, hajt előre,
légy közömbös holtodiglan.
All a vásár este-reggel,
és fülünkbe egyre zúgnak.
Ki törődik ily sereggel
s ad hitelt e sok hazugnak?
Elhúzódva mindörökre
csöndesen magadba révedj,
amíg meddón mennydörögve
évre év jön, évre év megy.
Félre soha ne billentse
agyad mérlegét a gyatra
pillanat, mely üdv s szerencse
képét hordja pillanatra,
s holt örömből nyerve lételt,
úgy születik már halódon.
Hogyha érted ezt a tételt,
minden új és minden ódon.
Oly színháznak véld a földet,
hol a játék sohse fogy ki:
egy színész öt maszkot ölthet;
mégis tudod róla, hogy ki.
Őt páholják vagy ő páhol?
a tanulság és az élv egy.
Néző légy, kit rejt a páholy,
mi rossz és jó, meg ne tévedj.
Múlt s jövő, ha mérni kezded,
egy levél két fele-lapja,
végén látja, hol a kezdet,
ki böngészni kézbe kapja.
Mind, mi csak volt vagy leendő,
örök jelen földgolyódon,
ámhogy hiú s elvetendő,
vésd eszedbe minden módon.
Egy törvény alá van téve
minden itt e tág piacra,
s tudja ég, hány ezredéve
sír, nevet az ember arca.
Új szereplők, régi dráma.
Új palackok, régi lőre –
csalódottak bölcs siráma:
bízni balga, félni dőre.
Bízni balga, bízni légvár,
eltiportak hogyha győznek,
homlokodon csillag ég bár,
a fajankók megelőznek.
Félni dőre: szolgadölyffel
egymást törik majd poriglan –
barátságuknak ne ülj fel:
nincs hullám, mely el nem illan.
Csillog és csal, mint varázslép,
a világ, e szép boszorka,
s lám, helyetted színre más lép,
rád szorult a csapda torka.

Száz búbáj közt bújj keresztül,
légy utadnak józan őre,
jobb, ha még pillád se rezdül,
bármi csábit, hajt előre.
Állj odébb, ha hozzád érnek,
hunyj szemet, ha jó barát csal,
látva mily mértékre mérnek,
mit akarsz még jó tanácscsal?
Ki-ki osztozzék a jusson,
lármázzék, ha nyelve csiklan.
Hogy a lelked révbe jusson,
légy közömbös holtodiglan.
Légy közömbös holtodiglan,
bármi csábit, hajt előre.
Nincs hullám, mely el nem illan:
bízni balga, félni dőre.
Vésd eszedbe minden módon,
mi rossz és jó, meg ne tévedj.
Minden új és minden ódon.
Évre év jön, évre év megy.

„Velencei szonett”

Gögös Velence oly kihalt: a téren
zenétlen csönd, a báli fény kilobbant.
Ódon kapuk lépcsőzetére, roppant
márványokon a hold suhan fehérén.
Okeanost rikatja a kanális.
Ő futna örökifjú szenvedéllyel
s menyasszonyát csókjával öntené el,
de a falakra loccsan zúgva máris.
A városon temetők csöndje trónol.
Szent Márk, a századokból itt maradt, agg
remete éjfél kongat a toronyból.
Szibillák nyelvén, mély, bongó szavaknak
ütemén mondja, mit mélézva gondol:
„Fiam, a holtak – holtak is maradnak!”

„A csillagig”

A csillagig, mely este kel,
az út oly véghetetlen,
hogy ezredévek múlnak el,
míg fénye ide lebben.
Lehet: már régen kialudt
a kéklő távlatokban,
de rezgő fénye, a hazug,
egünkön csak ma lobban.
A csillagkép, mely régen holt,
lassan suhan az égre;
amíg nem látta senki: volt,
ma látjuk már: de vége.
Épp így: ha béna és süket
és éjbe hullt a vágyunk,
a holt szerelmek fényüket
még küldözik utánunk.

„Csak egy vágyam maradt”

Csak egy vágyam maradt:
halálotat érjem
lágy, esti fény alatt
a parti fővényen.
Álmom szelid legyen:
erdő közel és ég,
derűs csoda-kékség
nagy, távol tengeren.
Nem kell zene, bágyadt
gyászpompa, ravatal -
fonnátok fiatal
gallyból puha ágyat.
És sírhelyem után
majd senki ne sírja,
a hervadt ősz csupán
s zörgő füve, szirma.
Míg forrásvíz csobog,
egyhangú-mogorván,
s a fenyvesek ormán
fehér holdfény lobog:
hűs esteli ködben
konogna egy kolomp,
s szent hulló hársfalomb
suhogna fölöttem.
Nem lennék már sebes,
világba zavart vad:
az emlék fölkeres,
beföd, betakargat.
Komor fenyőkön át
a hajnali csillag
csillog s ideballag,
mint meghitt jó barát.
Jajongnak az éjben
zordon hullám-dalok:
és én elporladok
magányom ölében.

„S ha ág dobol az üvegen...”

S ha ág dobol az üvegen
és megremeg a nyárfa,
mintha jönnél lábujjhegyen
s én ülök várva, várva.
S ha tó vizébe kábitón
a csillagfény aláhull,
mintha zsongulna száz kinom
és minden megvidámul.
S ha sűrű fellegek közül
a hold lenéz a földre,
a lelkem benned üdvözül
és rád gondol örökre.

„A tegnapokkal fogy az élet”

A tegnapokkal fogy az élet,
A holnapokkal egyre nő,
S szemedben mégis mindörökké
A mának arca tűn elő.
Ha ember távozik a földről,
Helyére nyomban más hatol,
S az esti nap mikor lenyugszik,
Együttal fölkel valahol.
Úgy látod: mindig egy a gázló,
Csak rajta más hullám suhan;
Úgy látod: mindig, minden ősz más,
Egy lomb hull mégis lassudan.
Vak éj nyomán a drága reggel,
A szép királyasszony libeg -
Még a halál is csalfa látszat,
Új életünket örzi meg.
Egy ősigazságról beszélnek
Parányi percek, nagy korok:
Halhatatlan az Univerzum,
S a végtelen körül forog.
Ezért, ha illan ez az év is,
S a múltba mállva szétomolt,
Lelkedben ott a kincs örökre,
Amely valaha benne volt.
A tegnapokkal fogy az élet,
A holnapokkal egyre nő,
Szemedben mégis folyva-folyvást
A mának arca tűn elő.
A csillogó s a változó táj,
Az elszáguldó földkerekek:
A Gondolat fényzaporában
Örök-egyformán szendereg.
S ha ág dobol az üvegen...
S ha ág dobol az üvegen
és megremeg a nyárfa,
mintha jönnél lábujjhegyen
s én ülök várva, várva.
S ha tó vizébe kábitón
a csillagfény aláhull,
mintha zsongulna száz kinom
és minden megvidámul.
S ha sűrű fellegek közül
a hold lenéz a földre,
a lelkem benned üdvözül
és rád gondol örökre.
S ha ág dobol az üvegen...
S ha ág dobol az üvegen
és megremeg a nyárfa,
mintha jönnél lábujjhegyen
s én ülök várva, várva.
S ha tó vizébe kábitón
a csillagfény aláhull,
mintha zsongulna száz kinom
és minden megvidámul.
S ha sűrű fellegek közül
a hold lenéz a földre,
a lelkem benned üdvözül
és rád gondol örökre.

Bibliografie:

<https://www.arcanum.hu/.../mihai.../a-csillagig-20DE0/>

<http://magyarkaravan.hu/toller/noaptea.html>
(RomanianVoice.com)

<https://mek.oszk.hu/02200/02203/html/eminind.htm>

Viorel Câmpean, *Frânturi din relația lui Mihai Eminescu cu sătmărenii*, în vol. *Mihai Eminescu și scriitorii sătmăreni. (Documente de istorie literară – Studii critice)*, volum coordonat de George Vulturescu, Cluj-Napoca, Editura Școala Ardeleană, 2015, pp. 65-78.

George Vulturescu, *Un traducător al poezilor lui M. Eminescu în limba maghiară: Dsida Jenő*, (*Documente de istorie literară – Studii critice*), vol. *Mihai Eminescu și scriitorii sătmăreni*, volum coordonat de George Vulturescu, Cluj-Napoca, Editura Școala Ardeleană, 2015, pp. 134-139.

dr. Marta Cordea

„A vorbi de poet este ca și cum ai striga într-o peșteră vastă ... Nu poate să ajungă vorba până la el, fără să-i supere tăcerea. Numai graiul coardelor ar putea să povestească pe harpă și să legene, din depărtare, delicata lui singuratecă slavă.”

(Tudor Arghezi)

Pliant editat de Biblioteca Județeană Satu Mare,
la 15 ianuarie 2024,
cu ocazia manifestărilor prilejuite de celebrarea
Zilei Naționale a Culturii Române
și omagierea a 174 de ani de la nașterea lui
Mihai Eminescu

„Catarg unic, singur
Coborât din crânguri,
Veacuri străbătând,
Nalt în vârful purtând,
Viu, învâlvorat,
Foc halucinant,
Flăcări de comoară, foc rătăcitor,
Sufletul-văpaie al unui popor”

(Majtényi Erik, *Lui Eminescu*, 1964)

Biblioteca Județeană Satu Mare
Strada Iuliu Maniu nr. 2
440015 Satu Mare
www.bibliotecasatumare.ro
www.facebook.com/bibliotecasatumare
Telefon: 0261-711199
Fax: 0261-715861
e-mail: bibliotecasatumare@yahoo.com